

„Kálvária”. — Őszinte együttérzéssel olvastuk elkeseredett levelét, bár egy-két fordulatánál akaratlanul is mosolyra húzódtott az arcunk. Mindenesetre, aki ennyire kétségbeesettnek érzett helyzetében is megőrizte még humorérzékét, annak nem reménytelen az esete. Nem hisszük azt sem, hogy komolyan kétségbevonná a házasság szentség voltát. Vallását komolyan vevő katolikus ezt nem is teheti. Hiszen Krisztus mondotta azokról, akik összeházasodnak, hogy többé nem ketten vannak már, hanem „egy test és egy lélek”. Természetesen ez az eszmény, amelytől a gyakorlat az emberi gyöngeségek folytán sajnos néha nagyon eltávolodik. Az egyház sohasem hirdette, hogy az asszonynak alárendelt, rabszolga sors az osztályrésze a házasságon belül és a legutóbb éppen XXIII. János pápa szállt sikra a *Pacem in terris* kezdetű enciklikában a nők egyenjogúságának és emberi méltóságának védelmében. Mindez persze, úgy fogja érezni, kevés vigaszt nyújt az ön sajátos helyzetében, amelyben „megnyugtató szavakat” kért tőlünk. Itt azonban mi is nehéz helyzetben vagyunk, mert hosszú levelében — emlékezni fog, ha visszagondol rá — túlnyomórészt általános megállapításokat tesz és csupán néhány mondatban utal saját különleges helyzetére, amelyből az írottakat tanulságként levonta. És — ha nem veszi rossznéven — egy kicsit talán itt is van a baj gyökere. A saját, egyedi esetet ilyen mértékben általánosítani rendszerint azok szokták, akik túlságosan énközpontúan, tehát csak saját maguk felől nézik a dolgokat. Vajon megpróbálta-e már egyszer a férje szempontjából megvizsgálni helyzetüket? Vajon mért olyan ő, amilyen? Lehet, hogy ő nem is sejti, vagy el sem tudja képzelni, hogy a kapcsolatukban valami nincs rendben. Ilyen esetben pedig, amikor két együtt élő és együtt élni akaró ember viszonya úgy kerül válságba, hogy azt csak az egyik fél érzi, akkor a megoldás is ennek az érzékenyebb félnek a feladata. Neki kell tárgyilagosan, tehát mindkét fél szempontjából szembenézni a helyzettel, azt gondosan fölmérni és aztán okosan és türelemmel megkeresni a gyógyítás lehetőségét. Mindenképpen kerülni kell azonban az ingerültséget, a türelmetlenségeket, az olyan elkeseredett panaszokat, amelyeknek megértéséhez a másik féltől még az előfeltételek is hiányoznak. Fáradságos, nagy kitartást igénylő munka ez, de mindenképpen érdemes erőfeszítés. És amíg sikerre vezet, addig is ott van a két gyerek, akiket, mint írja, mindketten szeretnek és végeredményben az ő fölnevelésük már önmagában is nagyszerű feladat. És fontos, hogy minél kevesebbet adja át magát az elkeseredett gondolatoknak. Bízunk a humorában (ez a legemberibb tulajdonságok egyike), főleg ha nemcsak gúnyosan, de igazán humorosan is föl tud fogni bizonyos kevésbé jelentős dolgokat.

„Régi előfizető”. — Nem értjük egészen világosan a problémáját. Azt írja, hogy a Miatyánkban a „legyen meg a te akaratod” fohász, amelyet egyik legutóbbi szerkesztői üzenetünkben — ön szerint nem megfelelő értelemben — idéztünk, az ön tudomása szerint „kívánságot fejez ki, hogy történjék meg a Te akaratod, tehát fiat és nem sit voluntas tua”. Ismételjük, az adott helyen még nyelvtanilag sem érzünk döntő különbséget a két kifejezésmód között és őszintén szólva nem tudjuk elképzelni, mire gondolt az a meg nem nevezett, de mint írja „kiválónak elismert” biblikus, akire levelében hivatkozik. A *fiat* szót a magyar általában *legyennel* fordítja. Például a teremtéstörténetben: fiat lux — legyen világosság. A Miatyánkban pedig, úgy érezzük, teljesen egyértelműen használja az Úr Jézus. Legyen meg a Te akaratod — ez azt

jelenti, hogy minden törekvésünket alárendeljük Isten akaratának, rábízva, hogy teljesíti-e kérésünket vagy sem, vagy, hogy milyen mértékben teljesíti, és már eleve helyesnek fogadjuk el a döntését. Mint ahogy Jézus imádkozott az Olajfák hegyén: „Atyám! ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár; mindazonáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te” (Mt. 26, 39). A katolikus hitélet mesterei mindig is ilyen értelemben idézték a Miatyánk szóbanforgó fohászatát és a mi értelmezésünk nem tért el ettől.

„Egy akol”. — Önön kívül még három olvasónk tette szóvá a Vigilia januári számában első helyen leközölt cikk következő mondatát: „A világnézeti megoszlást ma már állandónak és örökösnek kell tekintenünk az emberek között.” Azt kérdezi, hogyan egyeztethető ez össze Krisztusnak az „egy akolról és egy pásztorról” szóló jövendölésével? Ellentét itt valójában egyáltalán nem áll fenn. Az Úr Jézus szavait ugyanis az egyház sohasem értelmezte úgy, hogy azok az egész világ végső megtérését jelentik. A Szent István Társulat nagy szentírás kiadásának a *Ján. 10, 16*-hoz fűzött jegyzete szószerint ezt írja: „Ez nem jelenti éppen azt, hogy utoljára minden ember, nép és egyén meg fog térni.” Jézus, amikor a jó pásztorról szóló prédikációjában „egyéb juhairól” szólt, akik „nem ez akolból valók”, csupán csak azt akarta hangsúlyozni, hogy küldetése nem kizárólag a zsidósághoz szól, hanem minden emberhez, akik mindnyájan meghívottai az üdvösségnek. Szavait így értelmezte Szent Pál is és az ő nyomán az egész katolikus teológia. A világ végére vonatkozó jóslatok (Mt. 24. és Tessz. 2 — 2, 3) ugyancsak arra engednek következtetni, hogy Krisztus követői akkor is kisebbségben lesznek. Jézus egyébként sohasem kecségtette a híveit azzal, hogy ezt a világot a maga egészében bírni fogják. A kovászhoz és a világító mécseshez hasonlíttotta őket, meghatározva szerepük sajátos jellegét.

„Egy kétségbeesett anya”. — A vő, aki ma hatvan éves, harminc évig élt kiegyensúlyozott házasságban a levélíró leányával. Három gyermeket neveltek fel, ezek ma már felnőtt sorban vannak. A férfi egy nagy intézményben tölt be vezető állást. Most beleszeretett a titkárnőjébe, aki miatt nemcsak elhanyagolja családját, de el is akar válni ötvenéves feleségétől. Olvasónk véleményét kér tőlünk a család nehéz helyzetében. Nézetünk az, hogy amennyiben az asszony nem egyezik bele a válásba, a bíróság nem is fogja kimondani azt. Ez azonban természetesen csak a jogi helyzetet tisztázza. Az erkölcsi helyzet megoldásához sok türelemre és szelidségre van szükség, elsősorban a feleség részéről. Döntően fontos továbbá, hogy a gyermekek egyöntetűen az édesanyjuk mellé álljanak. Amennyire csak lehet, kerülni kell minden ingerült szót, mert ez csak mégjobban elmérgesítheti a helyzetet. Nyugalomra és szilárdságra van szükség, de megértő és önfelgyőző szeretetre is. Hiszen nemcsak az a cél, hogy a három évtizedes házasság jogilag ne bomoljék fel, ami a válás megtagadásával elérhető, hanem az is, hogy a férfi lélekben is visszataláljon majd szeretteihez.